

ДИРЕКТИВА НА СОВЕТОТ
од 29 јули 1991 година
за развој на железниците во Заедницата

(91/440/ЕЕЗ)

СОВЕТОТ НА ЕВРОПСКИТЕ ЗАЕДНИЦИ,

Имајќи го предвид Договорот за основање на Европската економска заедница, а особено член 75 од него,

Имајќи го предвид предлогот на Комисијата (¹),

Имајќи го предвид мислењето на Европскиот парламент (²),

Имајќи го предвид мислењето на Економско-социјалниот комитет (³),

Каде што поголемата интеграција на транспортниот сектор на Заедницата е клучен елемент на внатрешниот пазар и каде што железниците се витален дел од транспортниот сектор на Заедницата;

Каде што ефикасноста на железничкиот систем треба да се подобри со цел да се интегрира на конкурентен пазар, притоа земајќи ги предвид посебните карактеристики на железницата;

Каде што, за да се направи железничкиот сообраќај ефикасен и конкурентен во однос на другите начини на превоз, земјите-членки мораат да гарантираат дека на железничките претпријатија им е даден статус на независни оператори кои работат комерцијално и се приспособуваат на потребите на пазарот;

Каде што идниот развој и ефикасна работа на железничкиот систем можат да се олеснат доколку се разграничи обезбедувањето патни услуги и управувањето со инфраструктурата; каде што, во оваа ситуација, е неопходно со овие две активности посебно да се раководи и да имаат одвоени сметки;

¹ Сл. весник бр. С 34, 14.2.1990, стр. 8 и Сл. весник бр. С 87, 4.4.1991, стр. 7.

² Сл. весник бр. С 19, 28.1.1991, стр. 254.

³ Сл. весник бр. С 225, 10.9.1990, стр. 27.

Каде што, за да се стимулира конкурентноста во раководењето со железничките услуги во смисла на обезбедување на поголем комфор и подобри услуги за корисниците, потребно е земјите-членки да ја задржат општата одговорност за развој на сопствената железничка инфраструктура;

Каде што, кога не постојат заеднички правила за распределување на трошоците на инфраструктурата, земјите-членки, откако ќе се консултираат со раководството на инфраструктурата, ќе утврдат правила со кои ќе се обезбеди плаќање од страна на железничките претпријатија и нивните групации за користење на железничката инфраструктура; каде што таквите плаќања мора да се во согласност со начелата на недискриминација помеѓу железничките претпријатија;

Каде што земјите-членки особено треба да внимаваат постојните железнички претпријатија во сопственост на или контролирани од јавноста да имаат цврста финансиска структура, притоа водејќи сметка за тоа сите финансиски промени кои се неопходни да се прават во согласност со соодветните правила уредени со Договорот;

Каде што, со цел да се олесни превозот помеѓу земјите-членки, железничките претпријатија треба да имаат слобода да формираат групации со железнички претпријатија основани во други земји-членки;

Каде што на таквите меѓународни групации треба да им се даде право на пристап и транзит во земјите-членки каде што се основани нивните составни претпријатијата, како и права на транзит во други земји-членки потребни за дадените меѓународни услуги;

Каде што, со цел да се поттикне комбинираниот превоз, е потребно на железничките претпријатија кои учествуваат во меѓународниот комбиниран превоз на стока да им се овозможи пристапот до железничката инфраструктура на другите земји-членки;

Каде што е неопходно да се формира советодавен комитет за следење, кој ќе ѝ помага на Комисијата во примената на оваа директива;

Каде што, како резултат на тоа, Директивата 75/327/ЕЕЗ на Советот од 20 мај 1975 година за подобрување на состојбата на железничките претпријатија и усогласување на правилата кои раководат со финансиските односи помеѓу тие претпријатија и Државите (¹) треба да се укинат,

ЈА ДОНЕСЕ ОВАА ДИРЕКТИВА:

ДЕЛ I

¹ Сл. весник бр. L 152, 12.6.1975, стр. 3.

Цел и домен

Член 1

Целта на оваа директива е да го овозможи вклучувањето на железниците на Заедницата за потребите на единствениот пазар и да ја зголеми нивната ефикасност;

- преку обезбедување на независноста во раководењето на железничките претпријатија;
- преку одделување на раководењето со железничката мрежа и инфраструктурата од обезбедувањето на услугите на железничкиот сообраќај, со задолжително одделување на сметките и со незадолжително организациско или институциско одделување,
- преку подобрување на финансиската структура на претпријатијата,
- преку обезбедување пристап до мрежите на земјите-членки за меѓународни групации на железнички претпријатија и за железнички претпријатија кои се во меѓународниот комбиниран превоз на стока.

Член 2

1. Оваа директива се однесува на раководењето со железничката инфраструктура и дејноста на железничкиот сообраќај на железнички претпријатија кои се основани или кои ќе се основаат во земја-членка.

2. Земјите-членки можат да ги исклучат од доменот на оваа директива железничките претпријатија чија дејност е ограничена на обезбедување само урбани, приградски или регионални услуги.

Член 3

За целта на оваа директива:

- 'железничко претпријатие' е секое приватно или јавно претпријатие чија главна дејност е да обезбеди влечни патни услуги за стока и/или патници под услов претпријатието да обезбедува уред за влечење,
- 'раководител на инфраструктура' е секое јавно тело или претпријатие одговорно особено за основање и одржување на железничката инфраструктура, како и за управување со системите на контрола и безбедност,
- 'железничка инфраструктура' се сите ставки наведени во Анекс I.A на Регулацијата (ЕЕЗ) бр. 2598/70 на Комисијата од 18 декември 1970 година, специфицирајќи ги ставките кои треба да се вклучени под одделни наслови во форма на деловна

евиденција дадени во Анекс I на Регулативата (ЕЕЗ) бр. 1108/70⁽¹⁾, со исклучок на последната алинеја која, само за потребите на оваа директива, ќе гласи како што следува: 'Згради кои се користат од одделот за инфраструктура',

- 'меѓународна групација' е секое здружување на барем две железнички претпријатија основани во различни земји-членки со цел да се обезбедат меѓународни патни услуги помеѓу земјите-членки;

- 'урбани и приградски услуги' се патни услуги кои се нудат со цел да се задоволат превозните потреби на некој урбан центар или на група урбани населби, како и за превозните потреби помеѓу тие центри или групи урбани населби и околните места;

- 'регионални услуги' се патни услуги кои се нудат за да се задоволат превозните потреби на некој регион.

ДЕЛ II

Независно раководењето на железничките претпријатија

Член 4

Земјите-членки ќе ги преземат мерките кои се неопходни за да обезбедат дека што се однесува до раководењето, администрирањето и внатрешната контрола врз административното, економското и сметководственото работење, железничките претпријатија имаат независен статус во согласност со кој тие ќе имаат, особено, средства, буџети и сметки кои се одделни од оние на државата.

Член 5

1. Земјите-членки ќе ги преземат неопходните мерки за да им овозможат на железничките претпријатија да ги прилагодат своите дејности на пазарот и да раководат со тие дејности за кои се одговорни нивните раководни тела, во интерес на обезбедување ефикасни и соодветни услуги по најниска можна цена за квалитетната услуга која е нужна.

Со железничките претпријатија ќе се раководи во согласност со начелата кои важат за трговските претпријатија; ова ќе се однесува и на нивните обврски за јавни услуги наметнати од државата и на договорите за јавни услуги кои тие ги склучуваат со надлежните власти на земјата-членка.

2. Железничките претпријатија ќе ги утврдат своите планови за деловно работење, вклучувајќи ги инвестициските и финансиските програми. Тие планови ќе бидат креирани за да постигнат финансиска рамнотежа на претпријатијата и други технички, трговски и финансиски раководни цели; тие, исто така, ќе ја уредат методата на примена.

¹ Сл. Весник бр. L 278, 23.12.1970, стр. 1, Регулатива дополнета со Регулатива (ЕЕЗ) бр. 2116/78 (Сл. Весник бр. L 246, 8.9.1978, стр. 7).

3. Во контекст на насоките на општата политика одредена од државата и земајќи ги предвид националните планови и договори (кои можат да бидат и повеќегодишни), вклучувајќи ги инвестициските и финансиските планови, железнички претпријатија, особено, ќе имаат слобода:

- да основаат меѓународна групација со едно или со повеќе други железнички претпријатија;
- да основаат своја внатрешна организација не прекршувајќи ги одредбите од Дел III;
- да ја контролираат набавката и пласманот на услугите и да ги утврдат нивните цени не прекршувајќи ја Регулативата (ЕЕЗ) бр. 1191/69 на Советот од 26 јуни 1969 година за дејствување на земјите-членки во однос на обврските кои се својствени на концептот на јавни услуги во железничкиот, во патниот превоз и во превозот по внатрешен пловен пат ⁽¹⁾,
- да донесуваат решенија за вработените, средствата и за сопствената набавка,
- да го прошират своето учество на пазарот, да развијат нови технологии и нови услуги и да усвојат какви било иновативни техники на раководење;
- да започнат нови дејности во домените што се тесно поврзани со железниците.

ДЕЛ III

Поделба на раководењето со инфраструктурата и со превозните дејности

Член 6

1. Земјите-членки ќе ги преземат неопходните мерки за да гарантираат дека сметките за работата која се однесува на обезбедување на патните услуги и на оние за работа која се однесува на раководење со железничка инфраструктура се одвоени. Помошта насочена кон една од овие две области на дејствување не смее да се пренесува на другата. Сметките за двете области на дејствување ќе се водат на начин кој ќе ја отсликува оваа забрана.

2. Земјите-членки можат, исто така, да обезбедат ова одделување да наложи организирање посебни оддели во едно претпријатие или, пак, со инфраструктурата да раководи посебен ентитет.

Член 7

¹ Сл. весник бр. L 156, 28.6.1969, стр. 1, Регулатива последен пат дополнета со Регулатива (ЕЕЗ) бр. 1893/91 (Сл. весник бр. L 169, 29.6.1991, стр. 1).

1. Земјите-членки ќе ги преземат неопходните мерки за развој на нивната национална железничка инфраструктура земајќи ги предвид, онаму каде што е неопходно, општите потреби на Заедницата.

Тие ќе гарантираат дека безбедносните стандарди и правила се утвдени и дека нивната примена се следи.

2. Земјите-членки можат да ја пренесат на железничките претпријатија или на кој било друг раководител одговорноста за раководење со железничката инфраструктура и особено за инвестициите, одржувањето и финасирањето наложено од техничките, комерцијалните и финасиските аспекти на тоа раководење.

3. Земјите-членки можат, исто така, да му дадат на раководителот на инфраструктурата, почитувајќи ги членовите 77, 92 и 93 од Договорот, финансии кои се доследни на задачите, големината и финасиските барања, особено за да се покрие нова инвестиција.

Член 8

Раководителот на инфраструктурата ќе наплатува надоместок за користењето на железничката инфраструктура за која е одговорен, кој ќе го плаќаат железничките претпријатија и меѓународните групации кои ја користат таа инфраструктура. По консултирање на раководителот, земјите-членки ќе ги утврдат правилата за одредување на овој надоместок.

Надоместокот за користење, кој ќе се пресмета така што ќе се избегне каква било дискриминација помеѓу железничките претпријатија, може да ги земе предвид поминатите милји, составот на возот и другите специфични барања како што се фактори како брзината, оптоварување на оската и степенот или периодот на користење на инфраструктурата.

ДЕЛ IV

Подобрување на финасиската ситуација

Член 9

1. Во договор со постојните железнички претпријатија во сопственост на или контролирани од јавноста земјите-членки ќе одредат соодветни механизми за да се намали задолженоста на таквите претпријатија до ниво кое не го попречува доброто финансиско работење и за да се подобри нивната финансиска ситуација.

2. За таа цел, земјите-членки можат да ги преземат неопходните мерки кои наложуваат формирање посебна единица за отплаќање на долговите во одделите за сметководство на тие претпријатија.

Книговодствениот биланс на единицата може да се задолжува, сè додека тие не се покриени, со сите заеми на претпријатието земени како за финансирање на инвестиции така и за покривање на вишокот оперативни тошоци кои произлегуваат од дејноста на железнички превоз или од раководењето со железничката инфраструктура. Долговите кои произлегуваат од работењето на подружниците не се земаат предвид.

3. Помошта доделена од земјите-членки за да се опишат долговите од овој член ќе биде овозможена во согласност со членовите 77, 92 и 93 од Договорот на ЕЕЗ.

ДЕЛ V

Пристап до железничка инфраструктура

Член 10

1. На меѓународните групации ќе им се даде право на пристап и транзит во земјите-членки каде што се основани железничките претпријатија во нивен состав, како и права за транзит во други земји-членки, за меѓународни услуги помеѓу земјите-членки каде што се основани претпријатијата кои се во состав на споменатите групации.

2. Железничките претпријатија во рамките на доменот на член 2 ќе добијат пристап, под праведни услови, до инфраструктурата во другите земји-членки за работење со услуги на меѓународен комбиниран превоз на стока.

3. Железничките претпријатија кои се вклучени во меѓународен комбиниран превоз на стока и меѓународните групации ќе ги склучат потребните административни, технички и финансиски договори со раководителите на железничката инфраструктура која се користи со цел да се регулира контролата на превозот и безбедносните прашања кои ги засегаат меѓународните патни услуги од ставовите 1 и 2. Условите во тие договори ќе бидат недискриминирачки.

ДЕЛ VI

Завршни одредби

Член 11

1. Земјите-членки можат да излезат пред Комисијата со кое било прашање кое се

однесува на примената на оваа директива. По консултирање на Комитетот од став 2 за тие прашања, Комисијата ќе донесе соодветно решение.

2. На Комисијата ќе ѝ помага Советодавниот комитет составен од претставници од земјите-членки, со кој ќе претседава претставник на Комисијата. Претставникот на Комисијата ќе достави до Комитетот предлог-мерки кои треба да се преземат. Комитетот ќе достави свое мислење по предлогот во временски рок одреден од претседавачот, во согласност со итноста на прашањето, а доколку е потребно, и со гласање.

Мислењето се запишува во Записникот; исто така, секоја земја-членка има право да бара нејзиниот став да биде запишан во Записникот.

Комисијата сериозно ќе го земе предвид мислењето на Комитетот. Таа ќе го информира Комитетот за начинот на кој било земено предвид неговото мислење.

Член 12

Одредбите од оваа директива нема да ја прекршат Директивата 90/531/ЕЕЗ на Советот од 17 септември 1990 година за процедурите на набавка за ентитетите кои работат во секторите за вода, енергија, транспорт и телекомуникации (¹).

Член 13

Одлуката 75/327/ЕЕЗ со ова се укинува од 1 јануари 1993 година.

Референцијата за укинатата одлука се однесува на оваа директива.

Член 14

Пред 1 јануари 1995 година Комисијата ќе достави до Советот извештај за примена на оваа директива придружен, доколку е потребно, со соодветни предлози за да се продолжи дејствувањето на Заедницата за развој на железниците, особено во доменот на меѓународниот превоз на стока.

Член 15

Земјите-членки, по консултации со Комисијата, ќе ги усвојат законите, регулативите и

¹ Сл. Весник бр. L 297, 29.10.1990, стр. 1

административните одредби неопходни за исполнување на оваа директива не подоцна од 1 јануари 1993 година. Тие веднаш ќе ја информираат Комисијата за тоа.

Кога земјите-членки ќе ги усвојат овие одредби, тие ќе упатуваат на оваа директива или одредбите ќе бидат придружени со такво упатување при нивното официјално објавување. Методите за упатот ќе бидат уредени од страна на земјите-членки.

Член 16

Оваа директива се однесува на земјите-членки.

Склучено во Брисел, на 29 јули 1991 година.

За Советот

Претседател

Х. ван ден Бројк

